

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ирина Петкова Казанджиева-Йорданова, катедра „Финанси“, УНСС

**на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност 'професор'
на Висшето училище по застраховане и финанси**

в направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховане“

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 5 от 17.01.2025 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси като кандидат участва Андрей Боянов Захариев от ВУЗФ.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед №119/24.03.2025 г., издадена от проф. Борис Велчев от Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научно жури за конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика. За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат – Андрей Боянов Захариев.

За участието си в конкурса кандидатът е представил следните документи:

1. Автобиография по европейски формат;
2. Копие на дипломата за притежаваната образователна и научна степен „доктор“, присъдена от ВАК;
3. Копие на документ за заеманата академичната длъжност „доцент“, присъдена от ВАК;
4. Монографичен труд с резюме на тема „Финансовата децентрализация - крос анализ и емпирични свидетелства“, Издателство „Григорий Богослов“, София, 2025;
5. Списък на публикациите след заемането на академичната длъжност „доцент“ – 10 статии в индексирани в Scopus и Web of Science научни издания и 21 статии в нереферирани с научно индексирани научни издания;

6. Резюмета на български и английски език на публикациите след заемането на академичната длъжност „доцент”;
7. Медицинско свидетелство (за външни лица);
8. Свидетелство за съдимост (за външни лица);
9. Удостоверение за изисквания се стаж по чл. 33, ал. 1, т. 2;
10. Разделителни протоколи за съвместните публикации;
11. Справка за успешно защитили докторанти – 17 докторанти;
12. Доказателства за ръководство на научни проекти и други изследователски и задачи – кандидатът има участия в международни и национални университетски научни проекти и ръководства на университетски научни проекти;
13. Справка за изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор” – с посочени от кандидата 3348,80 точки;
14. Справка за оригиналните научни приноси в трудовете и за цитиранията (без автоцитиранията). В справката на научните приноси са обособени приноси с характер на новости, приноси с характер на обогатяване на съществуващи знания и приноси с характер на приложения на научнопрактически постижения;
15. Формуляр за съгласие за обработката на личните данни във връзка с участието в конкурса.

Представените от кандидата документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ. Изпълнението на минималните национални изисквания е в пълно съответствие по всяка група показатели за професионално направление 3.8 Икономика, съгласно Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Андрей Захариев има дългогодишен преподавателски опит. След завършването на магистратурата си по финанси в СА „Д.А.Ценов“, той прави докторантура по финанси, като защитава успешно дисертационен труд през 1999 г., а две години по-късно – през 2001 г. той става доцент в СА „Д.А. Ценов“. Кариерното развитие на Андрей Захариев протича в СА „Д.А. Ценов“, където той последователно става асистент през 1999 г., главен асистент през 2001 г., доцент през 2001 г. и професор през 2012 г. Преподава множество дисциплини в Стопанската академия като „Финанси“, „Теория на финансите“, „Международни финанси“,

„Финансов анализ“, „Управление на капиталите във фирмата“, „Финансово управление на човешките ресурси“, „Техники за проектно финансиране“, „Валутни и валутни сделки“, „Митнически режими“ в бакалавърските и магистърските програми на Стопанската академия. Андрей Захариев участва активно и в административния живот на Стопанската академия, където той е заемал и различни административни длъжности – бил е ръководител на катедра „Финанси и кредит“ в два мандата, декан на факултет „Финанси“, зам. председател на Общото събрание на Стопанската академия, зам. ректор по „Магистърско обучение и докторантура“. От 2003 до 2007 г. Андрей Захариев е председател на общинския съвет в община Свищов, със своя академичен опит той участва в редица международни проекти по TEMPUS, PHARE, USAID, както и по проекти на Световната банка, Европейската комисия, МОН, както и в редица университетски проекти. В резултат на участието по различни проекти са разработени множество студии и други научни публикации, организирани са конференции. Андрей Захариев има преподавателски визити по програма Еразъм в чуждестранни университети и е ръководил два международни проекта по Еразъм+ KA220-HED „Партньорства за сътрудничество във висшето образование“. Кандидатът по конкурса е отличен двукратно с почетни звания от чуждестранни университети. През настоящата 2024/2025 г. учебна година д-р Андрей Захариев е гост-професор във ВУЗФ и чете лекции по два академични курса в ОКС „Бакалавър“.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Както е видно от биографичната справка по-горе Андрей Захариев има богат преподавателски опит, като е участвал в разработването на множество курсове в магистърските и бакалавърските програми към катедра „Финанси и кредит“ на СА „Д.А. Ценов“. Освен активната преподавателска дейност той участва активно и в академичния живот на Стопанската академия доказателство, за което е заемането на множество академични длъжности в структурата на академията. Особен акцент в академичната кариера на кандидата може да се постави върху развитието на дистанционната форма на обучение, където Андрей Захариев последователно е координирал и ръководил Център за дистанционно обучение, както и образователни програми в ОКС „Магистър“ по „Финансов мениджмънт“ на български и английски език. Неговата експертиза и опит са основание да бъде включен от МОН в работните групи, изготвили двете наредби с държавни изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшето образование.

Представената от Андрей Захариев монография е на тема „Финансовата децентрализация - крос анализ и емпирични свидетелства“. Изследването е посветено на финансовата

децентрализация в България в периода 2020–2025 г., като основният фокус е върху оценката на състоянието, проблемите и перспективите пред българските общини чрез крос-анализ и емпирични данни, събрани от анкети сред председатели на общински съвети.

Тезата, която защитава монографията, е, че финансовата децентрализация е стратегически многомерен процес, свързан с делегиране на правомощия и ресурсна обезпеченост в условията на кризи и евроинтеграционни процеси. За осъществяването на изследването е проведено анкетно проучване сред представителите на 30 общини, използван е също така, корелационен и дескриптивен анализ. Изводите, до които се достига в изследването, са, че малките общини са най-уязвими и най-малко подкрепяни от централната власт. Повечето общини предпочитат умерени ставки на местни данъци, съществува консенсус около необходимостта от реформи, но не могат да се намерят универсални решения. Установените корелационни взаимовръзки са с различна степен на сила между позициите на общините за финансовата децентрализация към началото на 2025 г. Монографичният труд определено притежава достойнства и е полезно четиво в областта на местните финанси. По конкурса е представена и втора монография „Финансова децентрализация и финансово управление на общините в България“ (издание от 2012 год., с научна редколегия и рецензенти), с която кандидатът по конкурса изследва в теоретико-приложен и методологически аспект първите години от пълноправното членство на България в ЕС и ефекта на процеса върху публичните финанси с фокус българските общини.

От приложените статии 10 са в индексирани научни списания – Web of science и Scopus – по теми от областта на връзката между корпоративната социална отговорност и дигитализацията, банковата рентабилност /чрез използване на иконометрични модели/, използването на изкуствен интелект в бизнеса, устойчивото развитие. Представени са и 21 статии в национални и международни рецензирани сборници по теми от областта на дигиталната трансформация, корпоративната социална отговорност, електронното обучение, фискалната политика, оптимизацията на капитала, регионалната икономика и паричния съвет. Има представени 4 студии, участие в глава от колективен монографичен труд, както и участия в учебници и помагала по теми, свързани с проектното финансиране, финансовата теория, управлението на капитали, кръговата икономика. Приложените изследвания представят Андрей Захариев като последователен и задълбочен учен, който успява да се концентрира върху актуалните научни теми, които привличат интереса не само на научната общност, но и на по-широката общественост поради засегнатата актуална проблематика. Изследванията на Андрей Захариев обикновено се базират на сериозен емпиричен материал и задълбочен иконо-

метричен анализ, публикационната активност е висока, „напипват“ се актуалните теми, и мога да кажа, че публикациите имат и осезаема международна видимост.

От представената справка е видно, че Андрей Захариев има 17 успешно защитили докторанти, като при двама от тях е водено съвместно научно ръководство. Някои от докторантите са изявени учени и преподаватели в икономическите среди. Високият брой успешно защитили докторанти е показател за менторската активност на Андрей Захариев и приносът му за научната икономическа общност в България.

От приложената справка е видна високата цитируемост (индексирана с Хирш 5 в Scopus и Хирш 3 в Web of Science) на изследванията на Андрей Захариев, както и участието му в множество научни проекти. Д-р Захариев е участвал в множество научни проекти по различни въпроси, от които намирам за интересни проекти като моделиране на дълговия капацитет на общините в условията на финансова децентрализация, предизвикателствата пред човешките ресурси в здравеопазването, изграждане на център за интерактивно обучение и изследвания по финансово-банкови и застрахователно-социални науки /този проект е от 2002 г. и е доста иновативен в контекста на времето, в което е разработен/. Участвал е и в множество проекти с образователна насоченост като подобряване на качеството на обучение по „Финанси“ в СА „Д.А. Ценов“, както и по създаване на научна периодика, бази данни и научно-приложни трудове в СА „Д. А. Ценов“ и за развитието на научното списание „Народно-стопански архив“.

4. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Към списъка от документи д-р Захариев е представил научни и практико-приложни приноси, като са очертани приноси с характер на новости, приноси с характер на обогатяване на съществуващите знания и приноси с характер на приложение на научно-технически постижения.

Като приноси с характер на новост бих обобщила идентифицирането на слабости във фискалната децентрализация, нови интерпретации на „бягството от данъка“ като стратегия за защита на инвестиции в човешки капитал и установяването на корелации между дигитализацията, управлението на човешките ресурси и социална отговорност във финансовия сектор след COVID-19. Като приноси с характер на приложение бих посочила разработването на дигитална, многоезична учебна среда и научна периодика, разработването на прогнози и политики за устойчиво развитие на човешките ресурси и адаптацията към изкуствения интелект и създаването на многоезично учебно съдържание за кръгова икономика по международен проект.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки.

Познавам д-р Захариев от участието му в конференции на катедра „Финанси“ на УНСС, където са ми правили впечатление научните доклади, които разработва и качествените екипи, които създава и които мотивира да работят по различни теми. Впечатляващ е броят на успешно защитилите докторанти под ръководството на Андрей Захариев някои, от които са изявени икономисти в страната. Също така, бих отбелязала, че в качеството му на главен редактор на сп. „Народностопански архив“ на Стопанската академия Андрей Захариев успя да създаде едно утвърдено и търсено от академичната общност списание, издавано на български и английски език, с индексация в международни библиографски бази.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от Андрей Захариев отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане. В годините на своето развитие Андрей Захариев се е утвърдил като значим учен-икономист, преподавател и професионалист. Изследванията на Андрей Захариев се отличават с безспорни оригинални научни и приложни приноси. След запознаване с представените материали и научни публикации, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад за заемането на длъжност „професор“ от Андрей Захариев в направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховане“ във ВУЗФ

12.05.2025 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Ирина Казанджиева